

BLUE SMART

U OVOM BROJU:

BLUE SMART - Newsletter br. 2

Dobrodošli na stranice drugog newslettera projekta Blue Education for Sustainable Management of Aquatic Resources – BLUE SMART

Neke od tema drugog newslettera su:

Konferencija "NAŠ OCEAN" 2017.

Sljedeća konferencija "NAŠ OCEAN" planirana je za listopad ove godine. Održat će se na Malti uz prisustvo svih ključnih dionika vezanih uz teme očuvanje mora i oceana.

Stranica 2

Višegodišnji plan upravljanja stokovima male plave ribe

Višegodišnji plan upravljanja stokovima male plave ribe je treći takav plan koji je Europska Komisija iznijela nakon reforme zajedničke ribarstvene politike te prvi za Sredozemno more. Plan predstavlja prekretnicu u pristupu Komisije upravljanju ribarstvom, a ima potencijal pokazati da je dugoročna održivost ribarstva moguća.

Stranica 3

Ugrožene morske vrste u Jadranskom moru

Jadransko more odlikuje velika bioraznolikost. Nažalost, kao posljedica sve većeg onečišćenja mora, morske vrste postaju sve ugroženije, dok je nekolicina vrsta nestala.

Stranica 4

Prva konferencija projekta "BLUE SMART"

Prva konferencija projekta BLUE SMART održana je 23. veljače 2017. godine u svečanoj dvorani Sveučilišta u Zadru. Na konferenciji je bilo riječi o važnosti projekta kako za cjelokupnu zajednicu tako i za same studente. Više o samoj konferenciji u nastavku.

Stranica 5

Cromaris d.d.

Projekt partner koji je ujedno i vodeća tvrtka u sektoru marikulture u Hrvatskoj i na Jadranu. Doznajte nešto više o njima!

Stranica 2

KICK OFF sastanak Bruxelles, Belgija

Zajednički sastanak svih šest odobrenih projekata u sklopu natjačaja Blue Careers in Europe. Pročitajte kako je bilo!

Stranica 4

Konferencija „NAŠ OCEAN“ 2017.

Životi više od 3 milijarde ljudi izravno ovisi o morima, no u stvarnosti, cjelokupna ljudska populacija ovisi o oceanima zbog vode, hrane, klime i zraka. Ljudske aktivnosti mijenjaju ocean, pa su tako učinile naše oceane izrazito onečišćenima, pogođene prekomjernom eksploatacijom, obalnom degradacijom i globalnim zatopljenjem što u konačnici ima ozbiljne posljedice za sav život na zemlji. Konferencija "NAŠ OCEAN" se fokusira na nove vizije te snažne akcije u sprječavanju onečišćenja.

- Područja djelovanja su: zaštićena morska područja, klimatske promjene, održivi ribolov i onečišćenje mora;
- Ove godine konferencija će se održati 5. i 6. listopada na Malti;
- Glavni cilj konferencije "NAŠ OCEAN" je zajednički pronaći primjenjiva rješenja za očuvanje mora i oceana;
- Na ovogodišnjoj konferenciji, naglasak će biti stavljen na Sredozemno more, te Atlantski i Indijski ocean;
- Europska strategija dobrog upravljanja oceanima kao i stalni napredak u održivom ribolovu, prostornom planiranju obalnih i morskih područja, te obnovljivi izvori energije će se savršeno uklopiti u teme konferencije;
- Posebna pozornost bit će posvećena milijunima tona plastike koje svake godine onečišćuju more.

KONFERENCIJA "NAŠ OCEAN"

Konferencija "NAŠ OCEAN" se održava od 2014. godine kako bi se svjetske čelnike potaklo da gledaju unaprijed i reagiraju te pretvaraju izazove u prilike za buduću suradnju, inovacije i poduzetništvo.

VIŠE INFORMACIJA POTRAŽITE NA:
<http://www.ourocean2017.org/>

CROMARIS d.d. - uzgoj, prerada i prodaja autohtone jadranske ribe i školjki

Cromaris predstavlja najvećeg poslodavca u sektoru marikulture RH s više od 350 zaposlenika koje kontinuirano potiče na daljnje obrazovanje kroz srednjoškolske, diplomske i poslijediplomske programe.

Cromaris d.d. - projektni partner koji je ujedno i vodeća tvrtka u sektoru marikulture na Jadranu

Danas je Cromaris jedna od 10 najvećih kompanija u uzgoju brancina i orade na svijetu, a na tržištu je prepoznat kao lider u kvaliteti. To potvrđuju brojni certifikati (*HACCP, ISO 9001, ISO 14001, ISO 22000, FSSC, IFS, GlobalG.A.P., Friend of the Sea, Naturland, Kosher*), ali i svakodnevne provjere kroz sustav strogih kontrola procesa i proizvoda.

Osim uzgoja konvencionalne ribe, Cromaris uzgaja i organsku ribu koja se dostavlja na tržišta diljem Europe pod brandom *Cromaris Organic*.

Uzgajališta Cromarisa smještena su u Jadranskom moru, na pomno odabranim lokacijama. Uzgajališta su opremljena vrhunskim sustavom automatskog hranjenja, podvodnim kamerama u kavezima, robotima

za čišćenje mreža i modernom flotom za izlov ribe. Sve to omogućuje svakodnevne izlove i brzu otpremu ribe od uzgajališta do centra za sortiranje ribe odakle se riba svakodnevno otprema diljem Europe i na tržište stiže „extra svjež“, unutar 12-36 sati od izlova.

S obzirom na visoku nutritivnu vrijednost bijele ribe (brancina, orada i hama) koja povoljno utječe na ljudsko zdravlje, cilj Cromarisa je razvijanje i širenje kulture zdrave i uravnotežene prehrane, te konzumacije ribe i ribljih proizvoda, vodeći pritom brigu o očuvanju okoliša.

Mala plava riba

U malu plavu ribu ubrajaju se srdela (*Sardina pilchardus*), šarun (*Trachurus trachurus*), inćun (*Engraulis encrasicolus*), paplina (*Sprattus sprattus*), lokarda (*Scomber japonicus*) i skuša (*Scomber scombrus*).

Srdela i inćun

Srdela (*S. pilchardus*), i inćun (*E. encrasicolus*) čine većinu ulova male plave ribe u Jadranskom moru.

62.520.220 kg

Ukupan ulov male plave ribe za 2016., prema službenim podacima Ministarstva poljoprivrede - Uprava ribarstva

54.230.022 kg

Ulov srdele (*S. pilchardus*), u 2016. za RH

Višegodišnji plan upravljanja stokovima male plave ribe

Dana 24. veljače 2017. Europska Komisija je usvojila **VIŠEGODIŠNJI PLAN UPRAVLJANJA STOKOVIMA MALE PLAVE RIBE U JADRANSKOM MORU** kako bi se postigli ciljevi Zajedničke ribarstvene politike.

Mala plava riba je iznimno važna sastavnica ribarstva u Jadranu, jer čini izvor znatnih gospodarskih prihoda u sektoru ribarstva navedenog područja. Ekonomski najvažnije i najtraženije vrste male plave ribe jesu inćun i srdela.

Prema postojećem okviru za upravljanje, ograničava se ribolovni napor i kapacitet, uz nekoliko dodatnih mjera, poput prostorno vremenskih zabrana i propisanih najmanjih iskrajnih veličina riba.

Na temelju evaluacija postojećeg okvira za upravljanje malim pelagijskim stokovima uključeno je kako je sustav upravljanja neučinkovit i nedovoljan za osiguranje održivog ribolova predmetnih stokova do 2020., te je znanstveni, tehnički i gospodarski odbor za ribarstvo EU-a (STECF) savjetovao odgovorim službama da razmotre nova rješenja. Tako je nastao **višegodišnji plan upravljanja stokovima male plave ribe**.

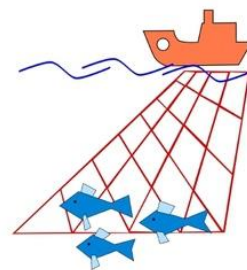
Višegodišnjim planom upravljanja stokovima male plave ribe, određuju se ciljane stope smrtnosti za dvije komercijalno najvažnije vrste: srdelu i inćuna. Time se želi ograničiti izlov male plave ribe u Jadranu te osigurati zdrav, kvalitetan, održiv i učinkovit sektor ribarstva. U višegodišnji plan su uvrštene zaštitne mjere za uspostavu okvira za obnavljanje stokova koji su ispod sigurnih bioloških granica. Ovim planom pridonosi se izbjegavanju i smanjivanju neželjenog i odbačenog ulova. Kako je već spomenuto, dosadašnje mjere upravljanja malim pelagijskim stokovima, se nisu pokazale efikasne. U Jadranskom moru se i dalje prekomjerno iskorištava mala plava riba, a pretpostavlja se da će se ti stokovi i dalje nastaviti smanjivati. U skladu s najnovijim znanstvenim mišljenjima, potrebno je smanjiti ulov obje vrste kako bi se postigle održive razine ribolova.

U višegodišnji plan upravljanja uvrštene su i zaštitne mjere te posebne mjere za očuvanje, povezane s referentnim točkama očuvanja, kako bi se omogućila obnova i mrijest populacija spomenutih ribljih stokova. U okviru višegodišnjeg plana primjenjuje se pristup upravljanja ribarstvom temeljen na ekosustavu, da bi se smanjili negativni utjecaji ribarskih aktivnosti na morski ekosustav.

Glavni cilj višegodišnjeg plana upravljanja je vratiti stokove i sektor ribarstva u održivo stanje kako bi se osigurala mogućnost dugoročnog oslanjanja na taj resurs.

Višegodišnjim planom upravljanja uspostavlja se regionalna suradnja među državama članicama u pogledu donošenja odredbi iskrcavanja i posebnih mjera očuvanja, uključujući tehničke mjere za određene stokove male plave ribe.

Planirana je periodična evaluacija višegodišnjeg plana na temelju znanstvenih mišljenja, a plan bi se trebao ocjenjivati svakih pet godina.

Višegodišnji plan upravljanja stokovima male plave ribe se odnosi na područja Hrvatske, Italije i u manjem dijelu Slovenije

Ugrožene morske vrste u Jadranskom moru

Kao posljedica sve većeg onečišćenja mora i neselektivnog ribolova, morske vrste u Jadranu postaju sve ugroženije, dok je nekolicina vrsta gotovo nestala.

Jadransko more je relativno siromašno nutrijentima (oligotrofno) što za pozitivnu posljedicu ima izrazitu prozirnost mora ali s druge strane rezultira i relativno malom biomasom morskih organizama.

Plemenita periska
(*Pinna nobilis*)

U Republici Hrvatskoj kao posebno ugrožene ljudskim djelatnostima, zakonom su zaštićene sljedeće vrste:

- **Svi morski sisavci**
sredozemna medvjedica (*Monachus monachus*) i sve vrste kitova koji se zateknu u Jadranu;
- **Sve morske kornjače:**
sedmopruga usminjača (*Dermochelys coriacea*), glavata želva (*Caretta caretta*), golema želva (*Chelonia mydas*);
- **26 vrsta morskih riba**
npr. psina golema (*Cetorhinus maximus*), pas tupan (*Carcharhinus plumbeus*), prasac (*Oxynotus centrina*);
- **13 vrste puževa**
npr. prugasta mitra (*Mitra zonata*), puž bačvaš (*Tonna galea*), tritonova truba (*Charonia tritonis*);
- **6 vrsta školjkaša**
npr. prstac (*Lithophaga lithophaga*);
- **16 vrsta koralja**
npr. crveni koralj (*Corallium rubrum*), trnovita rožnjača (*Paramuricea macrospina*);
- **11 vrsti spužvi (Porifera)**
npr. velika kremenjača (*Geodia cydonium*), morska naranča (*Tethya spp.*);

Organizmi sa štetnim utjecajem na jadransko podmorje

- U Jadranskom moru postoji veliki broj autohtonih vrsta čiji rast i razmnožavanje remete mnoge alohtone i/ili invazivne vrste;
- Alohtone vrste su sve one koje prirodno ne obitavaju na nekom području nego su dospjele namjernim ili pak nenamjernim unošenjem. Često dospijevaju u naše krajeve brodovima koji plove diljem svijeta;
- Kao veliki problem sve se više profiliraju invazivne vrste algi (npr. *Caulerpa taxifolia* i *Caulerpa racemosa*) ili invazivne vrste rakova poput plavog raka (*Callinectes sapidus*).

Kick-off sastanak u Bruxellesu, Belgija

Članovi projektnog tima Blue Education for Sustainable Management of Aquatic Resources – BLUE SMART sudjelovali su 9. ožujka, 2017. u Bruxellesu, Belgija, na prvom sastanku odobrenih projekata u sklopu natječaja *Blue Careers in Europe* te *Blue Labs: innovative solutions for maritime challenges*. Pozivom natječaja Blue Careers in Europe odobreno je ukupno 6 projekata u protivrijednosti od 3.452.000,00 €, dok je na natječaju Blue Labs odobreno ukupno 4

projekata vrijednih 1.700.000,00 €.

Sastanak je održan u sjedištu Izvršne agencije za mala i srednja poduzeća (Executive Agency for Small and Medium Enterprises – EASME), ujedno i Ugovornom tijelu odobrenih projekata. Tijekom jutarnje sesije sastanka predstavljeni su ciljevi poziva te generalni aspekti koji se moraju uzeti u obzir tijekom implementacije projekata. Popodnevna sesija bila je posvećena pojedinačnom predstavljanju svih pozitivno ocijenjenih projekata.

Tijekom zadnjeg dijela sastanka projektni partneri su iznijeli svoja iskustva vezana za pripremu projektnih prijedloga. Bila je to idealna prilika za umrežavanje različitih institucija iz cijele Europe.

ZA VIŠE INFORMACIJA:

Bosiljka Mustać, voditeljica projekta

bmustac@unizd.hr

Na Sveučilištu u Zadru održana je prva konferencija projekta Blue Education for

Prva konferencija projekta BLUE SMART

Sustainable Management of Aquatic Resources – BLUE SMART.

Prilikom izlaganja svi partneri su naglasili nužnost sinergije dionika gospodarskog, znanstvenog, nevladinog i javnog sektora kao ključ održivog razvoja plavog sektora.

Govornici su bili doc.dr.sc. Bosiljka Mustać sa Sveučilišta u Zadru, dr.sc. Slavica Čolak iz CROMARS d.d., Danijel Kanski iz WWF Adrie i Ana Zubčić iz Agencije za ruralni razvoj Zadarske županije-AGRRA-e.

Doc.dr.sc. Bosiljka Mustać otvorila je konferenciju. U svom govoru je naglasila kako je ideja o potrebi projekta kao što je BLUE SMART potekla mnogo ranije nego li je raspisan natječaj. Studenti i hrvatsko gospodarstvo su bili glavni pokretači ideje. Sveučilište u Zadru je odlučilo pokrenuti diplomski studij kako bi studenti mogli nesmetano nastaviti svoje obrazovanje u STEM području. U planiranju i organiziranju diplomskog studija biti će uzete u obzir specifičnosti studiranja izvanrednih studenata, te će u najvećoj mogućoj mjeri izvođenje nastave na studiju biti prilagođeno takvim studentima.

Dr.sc. Slavica Čolak iz CROMARIS d.d. spomenula je vodeću ulogu te tvrtke u području akvakulture u Republici Hrvatskoj te da su osmi u svijetu po proizvodnji brancina i orada. Kao jedna od vodećih firma u navedenom segmentu poslovanja, oni prepoznaju važnost kontinuiranog ulaganja u

edukacije djelatnika na svim razinama te potiču zapošljavanje pripravnika i odrađivanje studentskih praksi.

Danijel Kanski iz WWF Adria je upozorio na potrebu za održivim upravljanjem ribolovom i odgovornom akvakulturom. Navedeno nije moguće bez edukacije. Dodao je kako im je fokus ribarstvo koje će djelovati u održivim uvjetima.

Ana Zubčić iz Agencije za ruralni razvoj Zadarske županije (AGRRA) istaknula je nužnost zajedničkog djelovanja gospodarstva i znanosti te predstavila multidisciplinarni pristup rada Agencije koja u svom djelovanju spaja različite dionike. Naglasila je i kako AGRRA kontinuirano radi u smjeru održivog razvoja ruralnih područja Zadarske županije.

U nastavku konferencije, najavljeno je pokretanje Internet stranice projekta te niz javnih događaja na kojim će biti predstavljene projektne aktivnosti. Trenutne projektne aktivnosti se mogu pratiti preko društvenih mreža.

PROJEKTNI KONZORCIJ

[Bosiljka Mustać, Sveučilište u Zadru - Odjel za ekologiju, agronomiju i akvakulturu](#)

[Slavica Čolak, Cromaris d.d.](#)

[Danijel Kanski, WWF Adria](#)

[Ana Zubčić, Agencija za ruralni razvoj Zadarske županije - AGRRA](#)

Iz medija

Zadar dobiva diplomski studij iz STEM područja

Već na jesen Zadar će imati novi diplomski studij i to iz STEM područja biotehničkih znanosti. Omogućit će to projekt BLUE SMART.

Naziv novog diplomskog studija pri Odjelu za ekologiju, agronomiju i akvakulturu bit će "Održivo upravljanje vodenim ekosustavima" a početak rada mu je predviđen za listopad 2017. godine. Bit će izrađen i online tečaj pod nazivom "Osnove dobre prakse u ribarstvu" usmjeren na edukaciju onih koji su već zaposleni u plavom sektoru - sve to izneseno je krajem veljače u Svečanoj dvorani Sveučilišta u Zadru prilikom predstavljanja novog projekta.

BLUE SMART, ili punim imenom Blue Education for Sustainable Management of Aquatic Resources, je projekt odobren u sklopu natječaja "Blue Careers in Europe" koji je 29. veljače 2016. raspisala Izvršna agencija za mala i srednja poduzeća u ime Europskog fonda za pomorstvo i ribarstvo. Ukupna vrijednost projekta je 399.493 eura, a odobrena EU sredstva iznose 319.593 eura, odnosno 80%. Projekt će se provoditi tijekom 2017. i 2018. godine.

O vrijednosti samog projekta i dobroj pripremi govori činjenica da se među 125 prijavljenih našao u skupini od 6 onih kojima je odobreno financiranje.

Projekt je to koji spaja znanost i industriju. Partneri na projektu su Sveučilište u Zadru

kao nositelj, te Cromaris d.d., Agencija za ruralni razvoj Zadarska županije i WWF Adria.

Glavni cilj projekta je stvaranje novih vještina i znanja u sektoru plavog gospodarstva te povećanje mogućnosti novih poslova sadašnjih i budućih zaposlenika ovog sektora u Zadarskoj županiji.

Detalje projekta iznijeli su pročelnica odjela za Ekologiju, agronomiju i akvakulturu ujedno i voditeljica projekta doc.dr.sc. Bosiljka Mustać, zatim dr.sc. Slavica Čolak iz Cromarisa, Danijel Kanski savjetnik za ribarstvo iz WWF Adrie, te Ana Zubčić iz AGRRA-e, čija je stručnost u pisanju projekta uvelike omogućila da se on zaista realizira.

IZVOR

Narodni list

<http://www.narodni-list.hr/posts/269605006>

ZA VIŠE INFORMACIJA O PROJEKTU:

Bosiljka Mustać, voditeljica projekta

Sveučilište u Zadru
Mihovila Pavlinovića 1
23 000 Zadar, Hrvatska
Tel: 023 200 845
e-mail: bmustac@unizd.hr

BLUE EDUCATION FOR SUSTAINABLE MANAGEMENT OF AQUATIC RESOURCES – BLUE SMART

PRATITE NAS NA DRUŠTVENIM MREŽAMA: [FACEBOOK](#) I [TWITTER](#)

